

SFÂNTA NINA – CEA ÎNTOCMAI CU APOSTOLII,
LUMINĂTOARE A GEORGIEI, PROTECTOARE ȘI
TĂMĂDUITOARE DE BOLI (ASPECTE ISTORICE,
ECLESIASTICE ȘI ETNOCULTURALE)*

Valentin ARAPU¹

Cuvinte Cheie: Sfânta Nina, Georgia, luminătoare, protectoare, tămăduitoare

Keywords: Saint Nina, Georgia, enlightener, protector, healer

Argument. În urma cercetărilor de teren efectuate la Mănăstirea Paltin-Petru Vodă, județul Neamț (23 octombrie 2023), am înregistrat un interviu cu Maica Nina (Camelia Bostan, a. n. 1974) privind activitatea laboratorului și magazinului de remedii naturiste care activează în cadrul mănăstirii. Complementar temei cercetate, Maica Nina a nuanțat că Sfânta Nina, în cinstea căreia ea a primit numele său monahal, este luminătoarea Georgiei, având astfel ocazia să meargă în pelerinaj în Georgia, unde a vizitat mănăstirea Sfintei Nina din Bodbe în Kakheti, mormântul sfintei devenind un vestit loc de pelerinaj. A vizitat și orașul Tbilisi, remarcând că „georgienii sunt oameni evlavioși și calzi”².

Personalitatea Sfintei Nina, numită în istoriografia eclesiastică și laică Nino din Capadocia, a fost reflectată în literatura hagiografică, în studiile cu tematică istorică și etnoculturală. În secolul al XI-lea, episcopul Leonti Mroveli a alcătuit cronica intitulată „Viața Georgiei” („ქართლის ცხოვრება”), punând astfel bazele pentru a se aduna deja pe parcursul secolului al XII-lea, într-o singură culegere, cronicile medievale georgiene. În prima parte a cronicii lui Leonti Mroveli, tradusă

* Acest articol a fost elaborat în cadrul subprogramului de cercetare: 170101 – Cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural construit, etnografic, arheologic și artistic din Republica Moldova în contextul integrării europene.

¹ Institutul Patrimoniului Cultural, CHIȘINĂU.

² Interviul realizat de Valentin Arapu cu Camelia Bârsan / Maica Nina (a. n. 1974) în ziua de 23 octombrie 2023 la Mănăstirea Paltin-Petru Vodă. Camelia Bostan este originară din Iași, a absolvit liceul sanitar, apoi s-a apropiat mai mult de biserică, a studiat teologia, a predat religia la copii. Maica Nina relevă că venea la părintele Iustin Pârvu și la un moment dat „a spus că vine la mănăstire neștiind că aici sunt și copii”. Un timp s-a ocupat de copii până când a început pandemia, copiii au plecat acasă, păstrează legătura cu ei, copiii mai vin la mănăstire în vacanță.

în rusă și comentată de V. G. Ahvlediani, este descrisă viața regilor georgieni³. Cea de-a doua parte este dedicată creștinării Kartliei⁴ de către Sfânta Nino⁵. Leonti Mroveli o numește pe sfântă „luminătoarea întregii Kartlii”, „apostolul Nino”, „blajina maică a noastră”⁶.

Leonti Mroveli face referință la credincioasa regină Salome din Ujarma (უჯარმის), soția fiului regelui Mirian și fiica regelui armenilor Tiridates (Drtad/ Tiridates/ Tiritad)⁷. După spusele cronicarului, regina Salome s-a aflat lângă patul de moarte al Sfintei Nina, descriind ulterior toate evenimentele legate de faptele și minunile sale⁸. Astfel, regina Salome a fost contemporană cu Sfânta Nina și narațiunea sa s-a păstrat datorită includerii acestor informații în cronica lui Leonti Mroveli.

Scrierea hagiografică „Viața Sfintei Nina” a fost analizată de către C. S. Kekelidze care afirma că lucrarea a fost alcătuită pe la mijlocul secolului al IX-lea de un autor necunoscut, iar Leonti Mroveli a redactat și schimbat structura narațiunii inițiale. Ulterior au fost efectuate câteva redacții ale acestei scrieri hagiografice, cea de-a cincea redacție aparținându-i Catolicosului-arhiepiscop Nicolai I Gulaberidze (1150-1178) care a formulat mai multe argumente în favoarea încoronării reginei Tamara (1184-1213)⁹. Înalțul ierarh georgian era adeptul încoronării unei femei în fruntea Georgiei, accentuând că Georgia i-a revenit inițial

³ В. Г. Ахвледiani, *Леонтий Мровели, Часть первая. Жизнь грузинских царей*, în „Картлис цховреба” / „История Грузии”, Тбилиси, Издательство Артануджи 2008, c. 13-43.

⁴ Georgia apărea în scrierile vremii cu mai multe denumiri: Kartlia, Sakartvelo, Gruzia, Iviria/ Iberia.

⁵ В. Г. Ахвледiani, *Леонтий Мровели, Часть вторая. Обращение Картли святой Нино*, în „Картлис цховреба” / „История Грузии”, Тбилиси, Издательство Артануджи 2008, c. 44-74.

⁶ *Ibidem*, p. 44.

⁷ În anul 301 regele Armeniei, Tiridates al III-lea (287-330), s-a convertit la creștinism, fiind botezat de către Grigore Luminătorul (cca. 239-325/326), supranumit „Bartev” – „Partul”. Armenia devenind astfel prima țară în care creștinismul a fost proclamat drept religie de Stat (Meliné Poladian Ghenea, *Epoca de aur a culturii armene*, București, Tipărit și legat la Tipografia Gerom-Design S.R.L. Editura „Holding Reporter”, 1995, p. 13; Husic Zohrabian, *Istoria Bisericii Armene. De la introducerea creștinismului în Armenia până în zilele noastre*, în românește de V. Mestugean, București, Tipografia ziarului „Universul” – Brezoianu, 1934, p. 10-11; Valentin Arapu, *Prigoana armenilor vizavi de imaginea celuilalt în Țara Moldovei (sec. XVI)*, în „Buletin informativ al Simpozionului Național Rolul Mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei”, II, Piatra Neamț, Editura Cetatea Doamnei, 2016, p. 197; *Sfânta Nina, cea întocmai cu Apostolii și luminătoarea Georgiei: Viața. Minunile. Acatistul*, Traducere din limba rusă de Mariana Cașu, Ediția a doua, București, Editura Sofia, 2012, p. 33).

⁸ В. Г. Ахвледiani, *op. cit.*, c. 44.

⁹ Tamara cea Mare a Georgiei a trăit între anii 1166 și 1213. În 1178 tatăl său, Gheorghe al III-lea, a asociat-o la domnie, iar după decesul părintelui (1184), regina Tamara a domnit de una singură.

Maicii Mântuitorului care urma să meargă să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu, ulterior a mers în această țară Apostolul întâi chemat Andrei. Întărirea definitivă a creștinismului în Georgia se datorează Sfintei și fericitei maici Nina pe care Dumnezeu a trimis-o pentru luminarea țării, fiind astfel prioritară „virtutea onoarei feminine”¹⁰. Nicolai Gulaberidze afirmă că „inițial în Georgia, ca și în Armenia, predomina convingerea că creștinismul în Georgia a fost răspândit prin activitatea misionară a luminatorului armenilor Sf. Grigorie și ucenicii săi. Dar, după ruptura bisericească cu armenii, mai ales de la mijlocul secolului al IX-lea, când conflictul confesional dintre aceste două popoare vecine și-a atins punctul său maxim al tensiunilor, în Georgia au început să șteargă orice urme ale legăturilor religioase și culturale cu armenii, chiar și din trecut; considerând inacceptabil de a avea un misionar comun cu armenii, ei au început să caute un luminator de sine stătător, neatârnat de armeni, pe care și l-au găsit în persoana acelei prizoniere (Sfânta Nina – n. a.) despre care relatează pe scurt istoricii bizantini”¹¹.

Repere istoriografice. Principele georgian David Bagrationi (1767-1819), după anexarea Georgiei în 1801 de către Imperiul Rus, a fost silit împreună cu familia să se stabilească cu traiul în Sankt-Petersburg unde s-a dedicat cercetărilor științifice în domeniile istoriei și filologiei. David Bagrationi în lucrarea sa „Scurta istorie a Georgiei” scria că Mirian era fiul șahului persan Hosroe, fiind desemnat rege al Georgiei. În jurul anului 300 „a venit în Georgia Nina predicatora, care i-a convertit la creștinism pe Rege și poporul în anul 312”. Regele a primit legea creștinească, rugându-l pe Constantin cel Mare să-l ajute să răspândească creștinismul în Georgia, fiind trimis în acest scop Eustatie de Antiohia cu mai mulți preoți. Cu acest prilej împăratul Constantin cel Mare i-a permis fiului lui Mirian, pe nume Bakar, ținut ca ostatec (*amanat*) în Constantinopol, să se întoarcă în Georgia¹².

În perioada sovietică istoricii georgieni N. A. Berdzenișvili, V. D. Dondua, M. K. Dumbadze, G. A. Melikișvili și Ș. A. Meshia, în pofida clișeelelor ideologice comuniste atribuite Bisericii și religiei în general, au analizat procesul de declarare a creștinismului în calitate de religie de oficială în Kartlia. Autorii nominalizați remarcă că în timpul domniei lui Mirian (sec. IV) creștinismul era propovăduit în Kartlia de către fecioara Nino, venită aici din Capadocia. Primii au primit creștinismul regele și familia sa, apoi au urmat păturile înstărite și locuitorii de rând

¹⁰ К. С. Кекелидзе, *Древнегрузинская церковная литература (Конспективный курс истории древнегрузинской литературы*, în „Этюды по истории древнегрузинской литературы”, Тбилиси, 1944), în https://krotov.info/library/11_k/ek/elidze2.html (Accesat: 12.07.2025).

¹¹ *Ibidem*.

¹² Давид, царевич грузинский, *Краткая история о Грузии со времен первого во оной населения*, Санкт-Петербург, При Императорской Академии Наук, 1805, с. 44-45; Давид, царевич грузинский (Давид Георгиевич Багратиони), *Краткая история Грузии*, Тифлис, Типография К. П. Козловского, 1893, с. 18-19.

ai regatului¹³. Cercetătorii L. K. Beriașvili, L. Ș. Melikișvili, L. T. Soloviova datează cu anul 326 oficializarea creștinismului în Kartli (Georgia Orientală), ca rezultat al propovăduirii lui către de Sfânta Nina¹⁴. Autorii nominalizați susțin că în Kartlia declararea creștinismului ca religie de stat a avut loc „nu mai târziu de anul 337”. Cam în aceeași perioadă creștinismul s-a răspândit și în Georgia Occidentală¹⁵. Întregul proces de creștinare a cuprins anii '30 – '40 ai secolului al IV-lea, fiind salutat și binecuvântat la Roma, în Siria, Armenia și în alte țări. Creștinarea regatului Kartlia a dus la consolidarea legăturilor cu Imperiul Roman, care devenea un aliat important împotriva perșilor. De asemenea, regii din Kartlia și-au consolidat pozițiile, luând măsuri radicale îndreptate împotriva sacerdoților păgâni care continuau să fie influenți în zonele montane¹⁶.

Numele Sfintei. În sursele georgiene luminătoarea este numită Nina, Nino, iar istoricul armean Moses Chorenazi (410-490/493) o numește „Nune”. În istoriografia georgiană, Eftimie Mtațmi(n)deli (955-1028) afirma că numele luminătoarei provine de la Nonna. În secolul al IV-lea au apărut mai multe mănăstiri de maici în frunte cu Nonne, adică o maică stareță sau abatesă. Nonna însemna neprihănită, castă, sfântă, iar prin Nonne era desemnată călugărița¹⁷. În onomastica latină prenumele Nonna(e) însemna cea dea noua (*nonae*)¹⁸. Totodată *nonae*, adică nonele desemnau a cincea zi, iar în lunile martie, mai, iulie și octombrie, a șaptea zi a lunii¹⁹.

Onomastic, prenumele Nina reprezintă forma feminină a prenumelui masculin Nin, având la origine grecescul Ninos. La rândul său grecii au împrumutat

¹³ Н. А. Бердзенишвили, В. Д. Дондуа, М. К. Думбадзе, Г. А. Меликишвили, Ш. А. Месхиа, *История Грузии*, Том I, *С древнейших времен до 60-х годов XIX века*, Тбилиси, Издательство учебно-педагогической литературы, 1962, с. 38.

¹⁴ *Грузины*, отв. ред. Л.К. Бериашвили, Л.Ш. Меликишвили, Л.Т. Соловьева; Ин-т этнологии и антропологии им. Н.Н. Миклухо-Маклая РАН; Национальная академия наук Грузии; Комиссия по истории, археологии и этнологии НАН Грузии, Москва, Наука, 2015, с. 24.

¹⁵ *Ibidem*, p. 569.

¹⁶ Н. А. Бердзенишвили, В. Д. Дондуа, М. К. Думбадзе, Г. А. Меликишвили, Ш. А. Месхиа, *op. cit.*, p. 38, în <https://sheba.spb.ru/shkola/istoria-gruzia-1962.htm> (Accesat: 01.07.2025).

¹⁷ Кирион II Католикос-Патриарх Всея Грузии (Георгий Иеронимович Садзаглишвили), «*Святая равноапостольная Нина, Просветительница Грузии*» (Кандидатская диссертация), Источник публикации: журнал „Пастырь“ 1888 г. - №16, 18. и 1889 г. - №1, 4, 5, 6. Составитель элкниги библиограф библиотеки Грузинской Патриархии Константин Алибегашвили, Тбилиси 2015, с. 4.

¹⁸ А. Ф. Угрюмов, *Русские имена (Издание второе, дополнительное и исправленное)*, Вологда, Северо-Западное книжное издание, 1970, с. 56.

¹⁹ Elena Crăcea, *Dicționar latin-român, român-latin*, Ediția a 3-a, Constanța, Steaua Nordului, 2009, p. 499.

acest prenume de la asirieni, „la care Nin era zeul fertilității”²⁰. Actualmente, printre numele de persoană la românii din Banatul Central și de Sud prenumele Nina este un nume personal feminin, hipocoristic „de la Ninoslava, Antonina, Katarina, Ioanina”²¹.

Viața Sfintei. Sfânta Nina s-a născut în Capadocia, în jurul anului 290. Tatăl său Zavulon, comandant militar roman, a ales pustnicia, iar mama sa Suzana, rudă cu patriarhul Ierusalimului, fiind desemnată diaconiță, a ales să se îngrijească de femeile sărace și suferinde pe lângă Sfânta Biserică a Învierii. La vârsta de 12 ani Nina a ajuns în grija Niaforei Sara (Leonti Mroveli afirmă că această Niaforă era armeană din Dvina, de la ea Sfânta Nina a învățat și un pic de armeană)²², pe lângă Biserica Sfântului Mormânt. Stareța a instruit-o, cultivându-i treptat ideea de a răspândi creștinismul în Iveria, numindu-și discipola drept „vulturoaică zburătoare la înălțime”²³, înzestrată „cu putere egală cu cea de leoaică”²⁴. Fiind binecuvântată de episcopul Iuvenalie, Nina a plecat din Ierusalim spre Armenia, în anul 315 ajungând în Iveria, în orașul Mtskheta (Mțheta), locul unde conform tradiției creștine se păstra cămașa fără cusătură a Mântuitorului (Ioan: 19, 23-24) sau „Cămașa lui Hristos”. Sfânta Nina s-a așezat cu traiul într-o cocioabă oferită de Anastaso, soția îngrijitorului grădinii (*samothe*²⁵) regale. Soții nu putea avea copii și Sfânta Nina s-a rugat lui Dumnezeu, a avut o revelație în care un om emanând lumină a îndrumat-o să meargă în grădină, să ia un pumn de țărână de lângă o viță de vie și să le dea să mănânce ambilor soți și vor avea un fiu. Astfel, s-a întâmplat prima minune și soția îngrijitorului, Anastaso, a primit darul maternității. Ambii părinți au îmbrățișat creștinismul, devenind în taină ucenicii Sfintei Nina²⁶.

²⁰ Maria Cosniceanu, *Dicționar de prenume*, Chișinău, Î. E. P. Știința (Combinatul Poligrafic), 2006, p. 93; Idem, *Dicționar de prenume și nume de familie purtate de moldoveni*, Chișinău, Red. Princ. a Enc. Sov. Mold., 1991, p. 20.

²¹ Laura Spărius, *Etimologia numelor de persoană la românii din Banatul Central și de Sud*, Novi Sad, S. n. (Filozovski fakultet), 2017, p. 133, în <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2017/978-86-6065-406-1> (Accesat: 02.07.2025).

²² В. Г. Ахвледiani, *Леонтий Мровели, Часть вторая. Обращение Картли святой Нино*, с. 45, 48.

²³ Протоиерей Мефодий Авдашкевич (Протоіерей Меодій Авдашкевичь), *Св. Нино*, Тифлис, Типографія Канцелярії Нагльѣстника Е. И. В. на Кавказѣ, 1912, с. 2., în <http://openlibrary.ge/bitstream/123456789/6426/3/Sv.%20Nino.pdf> (Accesat: 04.07.2025).

²⁴ В. Г. Ахвледiani, *Леонтий Мровели, Часть вторая. Обращение Картли святой Нино*, с. 45.

²⁵ *Samothe* – în unele surse este specificat că în această grădină, îngrijitorul întreținea doar via regală. Totodată, aici erau crescuți arbori de diferite specii, erau amenajate foișoare „pentru răcorire și odihnă” unde-și petreceau timpul regele și oaspeții lui (*Грузины*, отв. ред. Л.К. Бериашвили, Л.Ш. Меликишвили, Л.Т. Соловьева; Ин-т этнологии и антропологии им. Н.Н. Миклухо-Маклая РАН; Национальная академия наук Грузии; Комиссия по истории, археологии и этнологии НАН Грузии, Москва, Наука, 2015, с. 304).

²⁶ В. Г. Ахвледiani, *op. cit.*, с. 51.

Mai apoi un copil de neam nobil se îmbolnăvise grav și conform tradiției locale era transmis de la o femeie la alta în speranța că va fi vindecat. Mama copilului era păgână și îi defăima într-una pe creștini, îndemnându-i pe oameni să nu meargă la Sfânta Nina. Dar, după ce vracii s-au declarat neputincioși în încercările de ai salva copilul, această mamă a mers și a căzut la poalele Sfintei Nina, implorând-o să-i salveze copilul. Sfânta a luat copilul, l-a pus pe un pat și a exclamat: „Hristos, care i-a vindecat pe mulți, îl v-a vindeca și pe acest copil” și în scurt timp copilul s-a însănătoșit, iar mama lui a îmbrățișat credința creștină, devenind ucenica Sfintei Nina și urmând-o până la capăt²⁷.

Rugăciunile zilnice și minunile Sfintei Nina îi făceau pe oameni să vină în familia creștinătății. S-a convertit la creștinism și capul comunității evreiești din Mtskheta, Abiatar cu fiica sa Sidonia, ambii devenind apărători ai creștinismului. Alte șase femei evreice au primit creștinismul, devenind ucenice tainice ale Sfintei Nina deoarece încă nu exista pe atunci un preot ca să le boteze²⁸.

Regina Nona (Nana) se îmbolnăvise grav, rugând ca străina, numită și pribeagă, Sfânta Nina, să vină la palat s-o trateze, dar Sfânta i-a transmis reginei să se prezinte în cocioaba sa și a vindecat-o prin rugăciune și prin atingerea cu crucea „a capului, picioarelor și umerilor” suveranei. Regina Nona devine creștină și vrea să-l convertească și pe soțul său, Mirian. Regele Mirian manifestă ostilitate față de creștinism, atitudinea sa devine și mai dură după ce Sfânta Nina l-a vindecat pe un oaspete, rudă de-a regelui persan, care s-a convertit la creștinism. Regele Mirian și-a pus scopul să persecute creștinii, dar, în timpul unei vânători, pe neprins de veste a fost orbit de un fulger, jurând să primească credința creștină după care a fost luminat la trup și la suflet. Astfel, regele Mirian devine protectorul creștinismului, construiește o biserică și la sfatul Sfintei Nina trimite delegați către împăratul Constantin cel Mare cu rugămintea de a trimite un episcop și prezbiteri pentru a boteza poporul georgian. Pentru Imperiul Bizantin Iberia (Ivria) constituia un stat tampon în confruntările cu perșii²⁹. Trimisul împăratului bizantin, episcopul Ioan a venit în Mtskheta și în prezența Sfintei Nina, i-a botezat pe rege, regină, curteni și pe toți locuitorii capitalei și a împrejurimilor. În biserica patriarhală cu hramul Sfinților Apostoli din Mțheta – „Svehițhoveli” (*Stâlpul de viață făcător*) se păstrează „cristelnița din marmură în care au fost botezați regele Mirian și regina Nana, cojocul prorocului Ilie și cămașa Domnului Iisus Hristos”³⁰.

La sfaturile Sfintei Nina au fost construite noi biserici, a fost reglementată oficierea slujbelor bisericești și instalate crucifixe. Biserica din Ivria a fost subordonată ierarhic patriarhului din Antiohia. Sfânta Nina s-a retras într-o peșteră

²⁷ *Ibidem*, p. 55.

²⁸ *Ibidem*, p. 51.

²⁹ Warren Treadgold, *O scurtă istorie a Bizanțului*, București, Editura Artemis, 2003, p. 30.

³⁰ *Patericul georgian*, Traducere de Doru Ionuț Vasile și Cristian Spătărelu, Ediție îngrijită de Danion Vasile, Carte tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului, Galați, Editura Egumenița, 2000, p. 8, în <https://invataturiertodoxe.ro/paterice/patericul-georgian.html> (Accesat: 02.07.2025).

iar mai apoi a răspândit creștinismul în regatul Kakhetiei (Kakheti). După 35 de ani de misiune apostolică, Sfânta Nina și-a simțit sfârșitul (14 ianuarie, probabil în anul 338, la al 67-lea an de viață), rugându-l printr-o scrisoare pe regele Mirian să-l trimită pe episcopul Iona la ea. Aflând vestea tristă, regele, regina și toți preoții au mers la sfânta, aflată pe patul de moarte. Chiar și în aceste ultime zile, sfânta făcea minuni, toți bolnavii care s-au atins de patul ei s-au vindecat. Sfânta Nina a rugat să fie înmormântată în bojdeuca în care a sălășluit în Kakheti, iar după moartea ei (14 ianuarie 338) regele a încercat să-i ducă osemintele în catedrala din Mtskheta, dar supușii lui nu au putut urni sicriul din locul pe care-l hărăzise sfânta, astfel, anume aici a fost ulterior edificată biserica și mănăstirea Sfintei Nina din Bodbe în Kakheti³¹.

Crucea Sfintei Nina era făcută din crenguțe de viță de vie și prinsă cu părul sfintei. Această cruce a devenit simbolul creștinătății georgiene. În istoria Georgiei cultura viței de vie avea semnificații deosebite. Cultivarea viței de vie este cunoscută în Iveria și Colhida din antichitate, cu acest scop fiind atestate arheologic sisteme de irigație care au fost ulterior dezvoltate și în epoca medievală. Cultura viței de vie și-a lăsat amprenta asupra artei, în special a picturii și sculpturii laice și ecleziastice, frecvente fiind motivele care reprezentau strugurii și frunzele viței de vie. Astfel, dacă inițial crucea pe care o ținea Sfânta Nina în mâini era reprezentată de pictori prin crenguțe de vie tăiate, atunci deja din secolele IX-XI tendința generală este de a picta crucea confecționată dintr-o singură ramură de vie³².

Conform tradițiilor Bisericii Georgiene, regele Mirian, convertit la creștinism de Sfânta Nina, a mers în pelerinaj în Țara Mântuitorului, fondând în Ierusalim o mănăstire pentru conașionalii săi³³.

Procesul de creștinarea a georgienilor, început de Sfânta Nina, a fost consolidat de formarea treptată a structurilor ecleziastice la baza cărora se aflau *ecclesiile*, adică comunitățile creștine locale care cuprindeau atât credincioșii cât și spațiile în care era oficiată slujba. Ierarhic, pe prima treaptă a scării ecleziastice se aflau preoții și diaconii care se subordonau episcopilor. Ierarhul suprem al Bisericii era arhiepiscopul, numit ulterior *catolicos*³⁴.

Protectoare și vindecătoare de boli. Sfânta Nina, „cea întocmai cu apostolii”, luminătoarea Georgiei - *Ninooba*³⁵, este venerată în tot Caucazul în ziua de 14/27 ianuarie, iar în Iveria pe 1 octombrie este sărbătorită ziua luminării, datorate Sfintei Nina. Sfânta este considerată protectoarea învățătorilor deoarece și

³¹ Кирион II Католикос-Патриарх Всея Грузии (Георгий Иеронимович Садзаглишвили), «Святая Равноапостольная Нина, Просветительница Грузии», с. 6-17, în <https://core.ac.uk/download/pdf/78258899.pdf> (Accesat: 02.07.2025).

³² Грузины, с. 285.

³³ Яна Чехановец, Грузинская Церковь на Святой Земле, Москва, Издательство «Индрик», 2012, с. 12.

³⁴ Н. А. Бердзенишвили, В. Д. Дондуа, М. К. Думбадзе, Г. А. Меликишвили, Ш. А. Месхиа, История Грузии, с. 38, în <https://sheba.spb.ru/shkola/istoria-gruzia-1962.htm> (vizitat 01.07.2025).

³⁵ Грузины, с. 604.

ea îi învăța pe oameni. Este o sfântă tămăduitoare și vindecătoare de boli, în special de boli oftalmice. Astfel, fiind nu numai Luminătoarea Georgiei, dar remarcându-se și printre sfinții luminători ai orbilor care au tămăduit și vindecat oameni nevăzători: Sfântul Mucenic Longhin (16 octombrie), Sfântul Mare Mucenic Pantelimon din Nicomidia (27 iulie), Sfântul Mucenic Epimah (31 octombrie), Sfântul Mucenic Iulian (8 ianuarie), Sfinții Mucenici Flor și Lavru (18 august), Cuviosul Petru din Galata (1 februarie), Sfinții Chir și Ioan (31 ianuarie), Sfânta Elisabeta (24 aprilie), Sfântul Mucenic Filimon (14 decembrie), Sfântul Epictet (8 iulie), Cuviosul Ioan Postitorul (2 septembrie), Sfântul preot Iona sin Odessa (17 mai), Sfânta Callistena (4 octombrie)³⁶.

În tradițiile de familie ale georgienilor, Sfânta Nina este venerată și pentru grija pe care le-o poartă mamelor cu prunci. Mamele care-și pierdeau laptele se rugau în locurile sfinte, în biserici și lângă izvoarele tămăduitoare. Astfel, în Mtskheta, lângă mănăstirea Jvari, era o peșteră cu izvor, numită *Peștera sânelui*, unde veneau să se roage mamele care nu aveau lapte pentru prunci. Conform tradiției locale, Dumnezeu a creat acest izvor la rugămintea Sfintei Nina, numită și Nino din Capadocia³⁷. Pentru femeile care-și alăptau pruncii, pierderea laptelui era dureroasă deoarece una dintre condițiile de bază ale educației în familie era considerată hrănirea corespunzătoare a copilului. Ca regulă, copilul era alăptat timp de un an, un an jumate. În zonele muntoase copilul era alăptat timp de doi, trei ani, mai ales băieții care în unele regiuni erau alăptați până la vârsta de cinci, șase ani. În comunitățile locale erau luate toate măsurile ca viitoarele mame să aibă o alimentație sănătoasă și consistentă. Anume în acest context de alăptare la sân a pruncilor, de asigurare a unei perspective sigure pentru viitoarele generații și era invocat numele Sfintei Nina care, prin puterile vindecătoare date de Dumnezeu, le întorcea laptele la mamele cu prunci.

În primii trei ani de venire a Sfintei Nina în Mtskheta, după ce l-a convertit la creștinism pe capul comunității evreilor locali Abiatar, ea a făcut multe minuni din voia lui Hristos, a vindecat mai mulți leproși, folosind și anumite leacuri în acest sens³⁸.

Concluzii: Sfânta Nina, supranumită cea întocmai cu Apostolii și luminătoare a Georgiei, a avut o misiune pe cât de dificilă pe atât și de înălțătoare. În pofida faptului că există multiple lacune de ordin cronologic privind viața și faptele sale, Sfânta Nina ocupă un loc primordial în istoria, credința și cultura georgienilor. Procesul de creștinare a Georgiei a fost destul de dificil și anevoios, dar, grație eforturilor depuse și a forței de convingere de care a dat dovadă Nino din Capadocia, locuitorii acestei țări caucaziene au dat ascultare cuvântului lui Dumnezeu. Sfânta Nina s-a manifestat și în postura sa de protectoare și tămăduitoare de boli, vindecând bolnavi de orbie, de lepră, de multe alte suferințe

³⁶ Eugen Drăgoi, *Sfinții care vindecă de boli*, Ediția a treia, Galați, Editura Partener, 2016, p. 8-19.

³⁷ Грузины, с. 454, 569.

³⁸ В. Г. Ахвледиани, *op. cit.*, с. 51-52.

trupești și sufletești. Misiunea sa a fost de a cultiva noi cunoștințe oamenilor, ucenicilor săi, de a le deschide noi orizonturi, noi viziuni, fiind și venerată ca protectoare a învățătorilor, ca apărătoare a mamelor cu prunci, ca luminătoare a Georgiei și georgienilor.

*SAINT NINA – EQUAL TO THE APOSTLES, THE ENLIGHTENER OF
GEORGIA, PROTECTOR AND HEALER OF SICK (HISTORICAL,
ECCLESIASTICAL AND ETHNOCULTURAL ASPECTS)*

(Abstract)

Saint Nina, also known as Nino of Cappadocia, preached and spread the Christian faith in Georgia in the first decades of the 4th century. Thanks to her efforts, King Mirian and Queen Nona, the royal court, followed by nobles and commoners, were first converted to Christianity. The life and deeds of Saint Nina were described much later, with the main merit going to Bishop Leonti Mroveli. In addition to her missionary activity, Saint Nina contributed to the hierarchical institutionalization of the Orthodox Church in Georgia. Saint Nina is a protector and healer of sick. During her lifetime she healed people suffering from blindness and leprosy. She protected and healed mothers, returning their milk to feed their infants. Saint Nina is the protector of teachers because during her life she created many disciples whom she guided on the path of faith and charity.